

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

5. Quæ fuerit Vicariorum generalium Episcopi olim nuncupatio, & quæ origo.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

Quaestio 4. Quot sint Vicariorum species in Jure Canonico?

1. **R**espondeo, variae ac diversae eorum species à juris interpretibus constitui solent. Sbroz. l. 1. q. 3. n. 1. Et primò quidem duæ sunt eorum species, dum quidam in divinis ministeriis, cura animarum, ac ijs, quæ ad internum forum conscientiae spectant, aliorum vices gerunt, vocanturque Vicarii in divinis. Huc spectant Vicarii beneficiales, & Ecclesiarum Parochialium, de quibus egi fuscè in *Foro Benef. p. 1. à q. 109.* Alii verò, qui in foro contentioso, seu externo jurisdictionem vice aliorum exercent; dicunturque Vicarii jurisdictionis. Pirrh. loc. cit. ex Abb. ad rubric. h. r.

2. Species illa Vicariorum jurisdictionis subdividitur bifariam, vel potius trifariam, dum eorum quidam constituuntur à lege seu canone; alij ab homine, seu factò hominis. Sbroz. loc. cit. num. 2. citans Mandol. ad reg. cancel. 1. 4. q. 6. n. 16. Pirrh. loc. cit. n. 25. Laym. ad c. 1. de off. Vicar. in 6. n. 1. Ita, ut, qui à Canone constituuntur, ab eodem propriam, & ordinariam jurisdictionem obtineant, diversam à jurisdictione principalis, cujus vices gerunt, quamvis ipsi subiectam, & subordinatam. Cujusmodi Vicarius juris, seu à jure constitutus respectu Episcopi est Archidiaconus, juxta c. 1. de off. Archid. Laym. Pirrh. LL. cit. Quid tamen minus aptè à Sbroz. loc. cit. à num. 3. reducuntur Summi Pontifices JESU Christi in terris Vicarii, utpotè quibus, non quidem à factò hominis puri, non tamen etiam tam à lege, quam voce & institutione Redemptoris nostri claves aeternae vitae, juraque terreni simul, & celestis imperii, ut inquit Sbroz. num. 3. commissa sunt. Minus quoque aptè Episcopi uti vicesgerentes Apostolorum, alijque Sacerdotes Parochi, seu curati, uti vicesgerentes discipulorum Domini, 3. Eorum verò, qui constituti ab homine, nimirum à Superiore Ordinario seu jurisdictionem ordinariam habente, in cujus locum substituantur, alij ita constituuntur, ut potestatem, seu jurisdictionem diversam à jurisdictione constituentis obtineant, etsi subordinatam, & ab eo dependentem. Quorum aliqui delegatam habent ad universitatem causarum; alij ordinariam. Tales quo ad jurisdictionem fori externi sunt Vicarii, seu Decani rurales, seu foranei, in certo tantum loco, seu districtu Dioecesis jurisdictione delegatam, & omninò dependentem ab Ordinario habentes, à quo pro ipsius arbitrio deponi possunt; quandoque tamen ordinariam quandam habent subordinatam Episcopo, dum nimirum constituuntur per electionem Capituli ruralis ab Episcopo ejusve Vicario generali confirmatam. Laym. ad c. 1. de off. Archiepisc. Tales verò quo ad jurisdictionem fori interni sunt Vicarii parochiarum, quorum item aliqui jurisdictionem, seu curam animarum ordinariam habent, intellige secundum exercitium, seu utilem, non directam, ut Laym. ad c. 1. de off. Vicar. in 6. alij jurisdictionem, seu partem jurisdictionis, delegatam, qui dici solent cooperatores Parochorum.

3. Alii denique eorum ita ab homine constituuntur; ut jurisdictionem non diversam, sed eandem habeant cum constituente, quamvis alio modo, nempe cum dependentia ab illo, cui substituti sunt in eodem tribunali, sive in eadem jurisdictione exercenda. Laym. Pirrh. loc. cit. qui licet, ut Laym. jurisdictionem ordinariam sibi concessam habent, nullum tamen in eo jus vel titulum obtinent, sed

veluti opera locata deserviunt, ideoque temporales sunt & amovibiles, & propriè dicuntur substituti in eadem jurisdictione. Tales sunt Vicarii Generales in Spiritualibus Episcoporum, qui vice eorum jurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem, & non delegatam, ut bene probat Laym. loc. cit. in tota Dioecesi exercent.

Quaestio 5. Quae fuerit Vicariorum generalium Episcoporum olim nomenclatio, & quae origo?

1. **R**espondeo: Vicarii generales Episcoporum, qui & ut inquit Thomasin. in veteri & nova Ecclesiae disciplina de benef. p. 1. l. 2. c. 7. n. 1. depositam apud se Episcoporum auctoritatem habebant, & universales erant sacrae jurisdictionis administri, vel potius ii, qui in ruralibus Parochiis generalem Episcopi exercebant Vicariatum, Chorepiscoporum olim veniebant nomine, juxta illud Isidori in collectione ad explanandum ancyran canon. Vicarii Episcoporum, quos Graeci Chorepiscopos vocant.

2. Inter eos verò Vicarios arbitrarios, quos seligebant quandoque Episcopi, ut in eos Episcopalis sarcinae partem aliquam rejicerent, jam tum fuit Gregorius Nazianzenus, quem pater ejusdem nominis Episcopus Nazianzi vi facta eremo abduxit, & reluctanter adegit, ut regenda sibi Ecclesiae Coadjutor accederet. Testatur enim ipse, se Episcopum Nazianzi nunquam fuisse, sed Parentis solum veluti Vicarium & cooperatorem. Thomasin. loc. cit. num. 2. ex Baron. ad annum Christi 336. n. 10. 18. Sic divus Basilius ab Eusebio Caesareensi ascitus praestantissimi Vicarij speciem exhibuit, pro ut eum depingit Gregorius Nazianzenus in orat. 2. in laudem Basili. De quibus duobus Vicariis sic inquit Thomasin. loc. cit. n. 3. magna erat inter utrumque, hunc Caesarea, illum Nazianzi generalem Vicarium affinitas, magna virtutum cognatio; cum enim esset uterque tum voluntaria, tum contentiosa administer jurisdictionis, episcopalem curam & laborem in se suscipiebat omnium, honorem Episcopo referebat, &c. Erant autem D. Gregorius & Basilius presbyteri tantum; cum ad Vicarii generalis munus accesserunt. D. verò Chrysostomus, cum Diaconus solummodo esset, concredita ei Antiochenae Ecclesiae cura absente Episcopo Flaviano. Qui dein factus presbyter longe majore cum fructu, & flagrantiore zelo episcopalibus obeundis vicibus Episcopum levare coepit. Thomasin. n. 4. ex Baron. ad annum Christi 382. n. 48. & ad annum 386. n. 43.

3. Praeter tria haec Vicariorum Generalium in Oriente exempla absolutissima, in Ecclesia latina Vicarius D. Ambrosii fuit B. Simplicianus, ejusdem dein in Episcopatu successor, qui Romae factus presbyter à Damaso Mediolanum missus, ut inter prima Episcopatus exordia adestet Ambrosio, Thomasin. num. 5. Item Valerii Episcopi Hippo-nensis Vicarius fuit Div. Augustinus, eo tantum consilio ordinatus à Valerio presbytero, ut haberet, in quem vices suas & solitudinis magnam partem conferret, ut Possid. in vita Augusti. c. 4. 5. Baron. ad annum Christi 391. n. 22. apud Thomasin n. 6. D. Augustinum verò paulò ante obitum ascivisse sibi in Vicarium generalem Eraclium presbyterum, testatur Thomasin. n. 11. uti & Mamertum Vienne-nsem Episcopum Claudianum fratrem suum sibi adlegisse Vicarium generalem.

4. De cetero neque in decreto Gratiani, neque in Gregorianis seu antiquis Decretalibus ullum extat vestigium Vicariorum Generalium aut Officialium istiusmodi, quales modò ab Episcopis assumuntur

tur. In Decretalibus sunt quidem certi tituli de officio Archipresbyteri, de officio Archidiaconi (qui & ipsi sunt & vocantur Vicarii Episcoporum; quin & Archidiaconum esse Vicarium Episcopi generalem satis testatur Innocentius III. in c. ad hec. de officio Archidiaconi; dum de eo ait: & ipsius Episcopi Vicarius reperitur, omnem sollicitudinem & curam tam in Clericis quam in Ecclesiis eorum impendendo) non tamen veniunt in illis dicti Episcoporum Vicarii generales. Titulus etiam qui inscribitur de officio Vicarii, non agit, nisi, ut dictum q. 1. de iis Vicariis sive perpetuis, sive temporalibus, quos Parochi alique Beneficarii inferiores suis in Ecclesiis instituire possunt. In cap. sua nobis, agitur de Vicario, quem Papa creabat Romæ, cum ab ea aliquando abfuturus erat, quin & spiritali jurisdictione instruebat in Urbem universam; verum id solum attinet Romanum Præsulem, & eo tantum tempore, quo is Romam abest. In Concilio Lateranensi sub Innoc. III. c. quoniam. de officio Jud. ordinari. statutum quidem fuit, ut, si qua in urbe vel diocesi plures essent populi non una lingua, diversis moribus, aliis & aliis ecclesiasticis ritibus utentes, totidem ab Episcopo constituerentur Vicarii Generales, qui singulis adminicula salutis necessaria suppeditare possint; sed ea, ut inquit Thomasin. l. c. c. 8. n. 2. singularis erat species, ex qua in ferre etiam licet, aliis in more positum non fuisse, ut Vicarios generales Episcopi quique suos deligerent. Facit quoque in eodem decreto Innoc. 3. copiam Episcopo istiusmodi, ut alium sibi subjungeret Episcopum tanquam Vicarium generalem, qui diversi sermonis ritusque populum regat. Sed & hæc rara ac singularis omnino est species, ut idem Thomasin. Item in eodem Concilio Patres hortati sunt Episcopos, ut, si non possent numeros omnes sui officii implere, adjuutores & cooperatores sibi accerterent. Sed & hinc rursus liquet, ne quidem id usitatum tunc fuisse, cum ad id admonendi erant Episcopi.

5. Erant tamen etiam tunc in nonnullis diocesis Vicarii generales Episcoporum, quemadmodum Gilduinum Abbatem S. Victoris apud Parisios fuisse Vicarium generalem Episcopi Parisiensis testatur Thomasin. l. c. n. 3. ex Histor. Universitat. Parisiensis. Tom. 2. pag. 131. Item Abbatem Monasterii canonicorum Præmonstratensium ex antiquo usu esse Vicarium Episcopi Virdunensis; sed ait Thomasin. ea tunc parum frequentia fuisse exempla; subditque perquam verisimile esse, increbrescentes Episcopos inter & Archidiaconos dissensiones eo remedio esse sedandas, ut Vicarii generales ab Episcopis crearentur, qui paulatim supra Archidiaconos assurgerent, eorumque in se transferrent jurisdictionem, eam videlicet, quam cum vice & delegatione arbitraria Episcoporum olim obtinuerant, constante dein titulo & officio explicuissent tanquam sibi propriam: eujus rationis momenta tanta fuere, ut titulus de officio Vicar. in 6. totus omnino sit in illustrandis Episcoporum Vicariis generalibus eorumque numeribus. Unde sæculo demum 13. universim invaluerit Vicarii, & deinceps viguere in omnibus Episcopatibus.

6. Porro unum eundemque tunc fuisse Officialem & Vicarium generalem; eo, quod necdum tunc forsitan tam accurate discernent jurisdictionem contentiosam à voluntaria, ostendit Thomasin. cit. c. 8. n. 8. de cetero de officialibus Episcoporum speciali capite, uimurum 9. agit Thomasin. quem vide.

7. Leuren. Vicarius Episc.

Questio 6. Num præter Vicarios Episcopales dentur quoque aliorum Prelatorum Vicarii?

1. Resp. Affirmative; nam primò datur Summi Pontificis in Urbe Vicarius, qui ibi velut Ordinarius est in sua Diocesi, & jurisdictione habet in Clericos. Sbroz. l. 1. q. 3. n. 19. citans Vantium de nullitat. ex defect. jurisdiction. n. 13. Mandol. ad regul. 14. q. 6. n. 5. Dantur item Vicarii Papæ generales per eum ad certam Ecclesiæ provinciam regendam destinati, per exequantur illa ibi, quæ sunt fori contentiosi. Sbroz. l. c. n. 20. citans Capram Reg. 92. n. 8. ac remittens ad Roman. conf. 59. Pavin. de potestat. Capitul. sed. Vac. p. 2. q. 10. in fine. ubi is de Vicariis quondam Ferrariæ, Pifauri, Arimini, aliarumque Civitatum Ecclesiæ. Item ad Ruin. conf. 148. n. 8. Alphons. Carmon. de incompatibilitate benef. c. 15. n. 1. p. 1. ubi illi de aliis Vicariis Apostolicis. Et inter hos Vicarios Papæ magnam auctoritatem habet vices gerens Apostolicus Avenionensis, qui est loco Auditoris Cameræ. Sbroz. cit. n. 20.

2. Secundò sunt Vicarii Cardinalium Legatorum de Latera. Sbroz. n. 21. & de his Pavin. l. c. n. 35. Item Vicarii Cardinalium in Ecclesiis eorum titulis subiectis, in quibus Cardinales habent jurisdictionem Episcopalem. Sbroz. n. 22.

3. Tertio sunt Vicarii Capitulorum sede vacante, de quibus infra.

4. Quarto sunt Vicarii administratorum Episcopatum sede vacante. Sbroz. loc. cit. n. 30. & q. 62. ubi, quod Administrator talis constituere debeat Vicarium, quia succedit in ordinaria jurisdictione Episcopi, & à pari procedunt Administrator talis, & Capitulum sede vacante.

5. Quintò sunt Vicarii Vicariorum Papæ, & vicariorum Episcopatum. Sbroz. n. 31.

6. Sextò sunt Conservatorum Vicarii. Sbroz. n. 32. & de his apud illum Baldus in l. aliquando. n. 5. ff. de officio Procons. Abb. in c. statutum. extra. de officio delegat.

7. Septimò Vicarii Archidiaconorum. Sbroz. n. 34. de quibus apud illum Gl. in Clem. & si principal. de rescript. v. Episcopi, qui in hisce partibus dicuntur Commissarii Archidiaconales.

8. Vicarii Archipresbyterorum, Plebanorum, & Sacristarum majorum, qui ad ministeria Ecclesiæ Vicarios constituunt. Sbroz. n. 36. de quibus apud illum Ferret. conf. 327. n. 3. Parisius. &c.

9. Nonò Vicarii Abbatum, qui habent usum mitræ, & baculi, & jurisdictionem in Ecclesiis, & locis Abbatiz subiectis. Sbroz. n. 39. & de his apud illum Paris. conf. 22. n. 19. in 4. Rebuff. in pr. benef. tit. de Vicar. Episc. n. 24. & 169. & alii.

10. Decimò Vicarii abbatissarum, Priorissarum habentium quodammodo jurisdictionem in subiectos. Sbroz. n. 42. & de his textus est in c. dilecta. Et ibi Abb. de majorit. & obedient. Pavin. loc. cit. pralud. 6. num. 22.

11. Undecimò Vicarii Ordinum Regularium, qui Generalatu vacante creari solent à Papa. Sbroz. n. 40. & 41. & de his apud illum sunt textus in clem. dudum. §. statimus de sepult. in clem. exivi, §. ceterum & ibi Cardin. de verb. signif. Mandol. loc. cit. n. 14. de quibus quoque vide Card. de Luc. de Regular. d. 9. num. 6.

12. Duodecimò Vicarii Provincialium Ministrorum, aliorumque Superiorum Regularium. Sbroz. cit. n. 40. & 42. denique Vicarii quoque plurium in